

Formanden: Der er nu fremsat følgende forslag om motiveret dagsorden: (Se sp. 202). Dette forslag indgår nu i forhandlingen.

Per Federspiel: Det sovjetrussiske overfald på Czekoslovakiet måtte nødvendigvis føre til en omvurdering af den politik, de fleste vesteuropæiske lande havde ført i de seneste år i tillid til, at den kolde krig var overstået; og at vi i hvert fald kunne håbe på at være på vej ind i en afspændingsperiode. Denne illusion blev vi brat revet ud af ved den klare sovjetrussiske tilkendegivelse, dels i en note til den Tyske Forbundsrepublikke regering, dels til andre, om, at enhver politisk tilnærmelse til i hvert fald Warszawapagtens lande fra vesteuropæisk side ville blive betragtet som en uvenlig handling, hvilket vel må forstås som en utidig indblanding i indre russiske anliggender. Det begrænser i hvert fald afspændingsmulighederne til det, som også i de senere år har været gjort klart fra mange sider, ikke mindst fra Europarådets rådgivende forsamling, nemlig det rent tekniske og måske det kulturelle og videnskabelige samarbejde. Enhver politisk tilnærmelse afvises nu fra østlandenes side, og det må vi tage til efterretning.

Når nu statsministeren i åbningstalen udtaler, at sommerens begivenheder har understreget behovet for, at NATO kan komme til at virke som et politisk instrument i afspændingens tjeneste, tror jeg, dette kræver en lidt nærmere forklaring. Vi må dog vist erkende, at Harmelrapporten, der netop tog sigte på dette, i dag er et dokument uden forbindelse med den politiske virkelighed. Ikke desto mindre er jeg enig i statsministerens betragtning, men måske ud fra noget andre forudsætninger end andre her i salen. Det er rigtigt, at NATO i kraft af selve sin eksistens har været den afgørende forudsætning for, at der overhovedet har kunnet opstå forholdsvis fredelige forhold imellem Øst- og Vesteuropa, og det tror jeg NATO stadig vil være — i forbindelse med de andre europæiske integrationsbestrebelse, hvis medlemmerne vedblivende vil slutte op om NATO; i så henseende glædede åbningstalens udtalelser mig. Men det er jo klart, at tilliden til en enkelt medlemsstats opslutning omkring NATO ikke kan være så forfærdelig stor, når man

fra visse sider til stadighed går rundt og vifter med en 1-årig opsigelse.

Hvad begivenhederne i Czekoslovakiet derimod har stillet i skarpt relief, er behovet for en langt bedre koordineret vesteuropæisk sikkerhedspolitik. Ruslands handling har gjort det klart, at man for at forhindre, at selve idégrundlaget for det kommunistiske, fra Moskva dirigerede diktatorsystem blev undergravet ved en vidtstrakt liberalisering, som måtte formodes at være smitsom, har været parat til at løbe risikoen for en almindelig fordømmelse, som hele den øvrige verden næsten uden undtagelse gav udtryk for; og man må regne med også i fremtiden, at anvendelsen af konventionel våbenmagt alene vil være begrænset af risikoen for den nukleare gengældelse. For de europæiske lande og ikke mindst for Vesttyskland, der jo også ved denne lejlighed blev den traditionelle syndebuk, må det mane til eftertanke, at denne magtanvendelse med konventionelle våben er noget, man må regne med, muligvis også uden for Warszawapagtens område, som sagt alene med den begrænsning, som ligger i vurderingen af risikoen for anvendelsen af de yderste gengældelsesvåben.

Nu er det imidlertid ikke våbenmagt alene, der tæller i sikkerhedspolitikken. Når Vesteuropa trods alle fejlgreb i dag kan leve under relativt trygge vilkår, skyldes dette ikke blot alliancesystemet med dets gensidige garanti, men tillige den meget betydelige velstandsstigning, der har kunnet ske i kraft af det samarbejde, der har udviklet sig på det økonomiske, det politiske og det tekniske område under forskellige former. Uden dette sammenhold med al dets ufuldkommenhed ville de europæiske lande i dag befinde sig i samme splittede og vægeløse tilstand som i 1930'erne med alt, hvad dette førte til. Vi har jo haft en tilbøjelighed til at sprede vor udenrigspolitiske interesse over en række felter, måske på bekostning af at samle os om det, som er det væsentlige, og som vel må være grundlaget for al videregående politisk aktivitet, nemlig om den europæiske samling.

Under den udenrigspolitiske debat her i tinget i foråret erklærede udenrigsministeren sig enig i, at det måtte være det første mål for dansk udenrigspolitik at styrke den europæiske integration. Det